

تاریخ

۱- گزینه «۱» - از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به تاریخ طبری تألیف محمد بن جریر طبری اشاره کرد. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس ۱ - منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی - گونه‌های منابع تاریخی از ظهور اسلام تا پایان عصر صفوی) (متوسط)

۲- گزینه «۱» - مورخان وقتی با گزارش تاریخی روبه‌رو می‌شوند، آن را اعتبارسنجی می‌کنند و به اصطلاح به نقد آن می‌پردازند. نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر است، در دو مرحله انجام می‌شود. تاریخ‌نویسی ترکیبی از اواخر قون سوم هجری متداول شد

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس ۲ - روش پژوهش در تاریخ، ترکیبی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۷) (آسان)

۳- گزینه «۳» - وابستگی شدید عرب‌ها به قبیله خود، موجب به‌وجود آمدن عصبیت قبیله‌ای شده بود. تعصب قبیله‌ای، نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی‌های پی‌درپی در شبه‌جزیره عربستان داشت. در کنار بت‌پرستان، معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به خنفاء معروف شدند.

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس ۳ - اسلام در مکه - شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام - صفحه‌های ۲۰ و ۲۱) (متوسط)

۴- گزینه «۳» - پس از رحلت پیامبر و آغاز خلافت ابوبکر بن ابی قحافه، سه گروه با حکومت وی به مخالفت پرداختند:

۱- گروه‌هایی از قبایل عربستان، که در سال‌های پایانی زندگانی رسول خدا و پس از گسترش قدرت مسلمانان، اسلام آورده بودند و با تعالیم آن انس و آشنایی نداشتند.

۲- گروه دوم افرادی بودند که در اوایلین روزهای زندگانی رسول خدا و با پدیدار شدن آثار بیماری آن حضرت، ادعای پیامبری کردند.

۳- گروه سوم، کسانی بودند که ابوبکر را به‌عنوان خلیفه پیامبر قبول نداشتند و به‌طور آشکار از حضرت علی حمایت می‌کردند.

ابوبکر پس از استقرار بر مسند خلافت، سپاهی را گرد آورد و به مقابله با شورش‌ها و نافرمانی‌ها فرستاد. این سپاه، علاوه بر شکست مرتدان و پیامبران دروغین، معترضان به خلافت ابوبکر را نیز به شدت سرکوب کرد.

یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام در دوران خلفای نخستین، لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین‌های مجاور شبه جزیره عربستان بود. در نتیجه این لشکرکشی‌ها که از اواخر خلافت ابوبکر آغاز شد و تا پایان خلافت عثمان بدون وقفه ادامه یافت، سرزمین‌های ایران، شام و مصر فتح شد و اسلام به‌تدریج در آن سرزمین‌ها گسترش پیدا کرد.

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس ۵ - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - جانشینی رسول خدا و شکل‌گیری خلافت - صفحه‌های ۴۴ و ۴۸) (دشوار) (یکی از قسمت‌های سؤال براساس پرسش‌های نمونه است)

۵- گزینه «۱» - مردم بسیاری از کشورهای مستعمره در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین در قرن ۱۹ و نیمه اول قرن ۲۰ م در برابر سلطه استعمارگران بر سرزمینشان مقاومت کرده یا جنبش‌های اعتراضی به راه انداختند. قیام مهیون در سودان به رهبری مهدی سودانی در مقابل انگلیس، مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه، اتحاد مسلمانان و هندوها بر ضد استعمار در هند و جنبش استقلال‌طلبانه مردم آمریکای لاتین به رهبری سیمون بولیوار نمونه‌هایی از مبارزه مردم در سرزمین‌های مستعمره بود.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ۶ - جنگ جهانی اول و ایران - زمینه‌ها و علل جنگ جهانی اول - صفحه ۷۸ و ۸۰) (متوسط)

۶- گزینه «۴» - با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحدین پیوست و هر چند در ابتدا توانست موفقیت‌هایی به دست آورد، ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد. این در حالی بود که به دنبال انقلاب در روسیه، این کشور از جبهه جنگ خارج شده بود و فرصت مناسبی برای انگلستان و فرانسه برای تقسیم سرزمین عثمانی میان یکدیگر فراهم شد. این دو کشور قبل از پایان جنگ قراردادی بین خود به امضا رساندند که به موجب آن با پایان جنگ، امپراتوری عثمانی فروپاشید و کشورهای کنونی ترکیه، عراق، سوریه، اردن، فلسطین، لبنان و عربستان شکل گرفتند. انگلستان سرپرستی عراق، اردن و فلسطین را بر عهده گرفت و لبنان و سوریه تحت سرپرستی فرانسه درآمدند. در مذاکرات ورسای، انگلستان و فرانسه این قرارداد پنهانی را علنی نمودند و در توافقات نهایی گنجاندهند.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ۶ - جنگ جهانی اول و ایران - فروپاشی عثمانی و تغییر نقشه سیاسی در غرب آسیا (خاورمیانه) - صفحه ۸۶) (متوسط)

۷- گزینه «۴» - وجود مدرس در تهران خطری جدی برای ادامه حکومت رضاشاه به حساب می‌آمد. از سوی دیگر، رضاشاه می‌دانست که نمی‌تواند مدرس را مانند دیگر مخالفان، بدون توجه به عکس‌العمل مردم به راحتی از بین ببرد؛ از این رو، درصدد برآمد که ابتدا او را تبعید کند و پس از آن که قدرت خویش را تثبیت کرد، به قتل وی اقدام کند؛ به این ترتیب، در مه‌ماه ۱۳۰۷ مأموران شهرستانی به منزل این روحانی والا مقام هجوم بردند و او را به خواف تبعید کردند. مدرس سال‌ها در خواف زندانی بود. سرانجام پس از فراهم شدن زمینه، وی را از خواف به کاشمر بردند و پس از مدت کوتاهی، در ۱۰ آذر ۱۳۱۶ او را در همان جا مسموم کردند و به شهادت رساندند.

(سراسری - ۹۸) (پایه دوازدهم - درس ۷ - ایران در دوره حکومت رضاشاه - از میان برداشتن مخالفان و شهادت آیت الله مدرس - صفحه ۹۸) (متوسط)

۸- گزینه «۲» - در سوم اسفند ۱۲۹۹ کودتایی در تهران به وقوع پیوست که پیامد آن، زوال سلسله قاجار و برآمدن حکومت پهلوی بود.

(ارغوان عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ۷ - ایران در دوره حکومت رضاشاه - صفحه ۹۲) (آسان)

۹- گزینه «۲» - رضاخان برای رسیدن به اهدافش، ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام جمهوری در کشور برقرار شود، اما کسانی نظیر آیت الله مدرس، این کار را ابزاری برای رسیدن او به قدرت می‌دانستند و با آن به مخالفت پرداختند و مردم را به حرکت بر ضد این پیشنهاد تشویق کردند.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ۷ - ایران در دوره حکومت رضاشاه - رضاخان از نخست وزیری تا پادشاهی - صفحه ۹۴) (متوسط)

۱۰- گزینه «۴» - همزمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که همچنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی کشور یاد شده بکاهد و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند. از نظر انگلیسی‌ها، در آن شرایط، بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خویش دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند؛ به‌همین دلیل، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ۷ - ایران در دوره حکومت رضاشاه - رضاشاه و سیاست گرایش به آلمان - صفحه ۹۸) (متوسط)